

Szakszervezeti tájékoztató

A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának Oktatási Központja rendszeresen segítséget nyújt a tisztviselőknek, tanfolyamok, szakszervezeti továbbképzések előadóinak. Tegnap, szerdán délelőtt az SZMT szegedi székházának nagyszobájában két előadást is meghallgathattak az oktatásban részt vevő előadók, szeminariumvezetők.

Dr. Agoston József, az SZMT vezető titkárja a szakszervezeti mozgalom időszerű feladatairól — a SZOT november 17-i plénumán elhangzottakról, beszélt. Bródy Gábor, az MSZMP KB külügyi osztályának munkatársa pedig külpolitikánk és ideológiai nevelőmunkánk összefüggéseiről, időszerű kérdéseiről tájékoztatta az oktató-nevelő munkában tevékenykedő szakszervezeti aktivistákat.

Társadalmi vita

A Hazafias Népfront kezdeményezésére társadalmi vitára bocsátják a balatoni üdülőkörzet hosszú távú fejlesztési programját. A három tóparti megye közül Zala megye érintett tanácsainak képviselői és népfőnökségi vezetői szerdán Keszthelyen vitatták meg a javaslat részleteit. Főző János megyei főépítész vitaindítójában hangzott: ahhoz, hogy az ezredforduló megvalósuljon a fejlesztési elképzelés alapvető célja, a tó és környezete üdülő jellegének megőrzése, a tó vízminőségének javítása, a tó védelme, minden régióknak sajátos feladatokat kell megoldania.

Könyvek a karácsonyfa alá

Némi hiányérzetem támadt, miután végiglapoztam a Művelt Nép Könyvtérjesztő Vállalat téli könyvvásári ajánlatát. Mintha az újdonságok, a meglepetések, a kuriózumok hiányoznának, vagy legalábbis gyérebben szerepelnének a kínálatban, mint a korábbi esztendőben. Összefüggés ez a könyvkiadás újragondolásával, azzal a ténnyel, hogy raktárakban rendkívüli készletek torlódtak föl, hogy a szűkebb gazdasági körülmények között kevesebbet kockáztatnak, s inkább már jól bevált és sikeres kiadói politikát folytatnak. Zsörtölődésemet korrigálnom illeik, hiszen amikor a bekarikázott kötetek árait összeadtam, igencsak négyjegyű szám lett az eredmény. Ugy, hogy el lehet költeni a könyvajándéka szánt forintokat, s a kötetek egy részére még büszkének is lehetünk.

A versajánlatból kiemelkedik **Vörösmarty Mihály** költeményeinek luxuskiadása (egészvázsony-kötésben 160, bőrből 500-ért kínálja a Helikon-Szépirodalmi Kiadó). Régen várt könyv **Juhász Ferenc** új kötete, a Remény a halálig, mely a Kossuth-díjas költő 35 versét és a madridi költő-világkongresszuson elmondott Költészet gyászban, reményben című verspróját tartalmazza. **Dsida Jenő** összegyűjtött verseit és műfordításait a könyvheten pillanatok alatt elkaptokdák. A Magvető dicséretes gyorsasággal adta ki újból a gyűjteményt. Reméljük, a Dsida

iránti igény — mint már hasonló esetekben oly sokszor előfordult — nem hunyt ki az eltelt fél év alatt. **Illyés Gyula** életműsorozatának huszadik kötete három színművet tartalmaz: a Csak az igazat című monodramát, a Homokzsák című vígjátékot, valamint a sikerrel bemutatott Sorsválasztókat.

A magyar próza kínálatában több, már ismert mű új kiadása található, többek között **Cseres Tibor**, **Fejes Endre**, **Fekete Gyula**, **Gáll István**, **Kardos G. György**, **Benedek István**, **Kassák Lajos**, **Moldova György**, **Ottlik Géza**, **Füst Milán** munkája. Újdonság **Bakonyi Péter** a Magyarországi felfedezése-sorozatban megjelent Tébo-terápiás-típusú című könyve, mely a hazai elméleti helyzetéről készült fölkeverő szociográfia: **Bor Ambrus** bravúrosan komponált művelődéstörténeti kalandregényvel jelentkezett, címe: **Morion: Mándy Iván** Átkelés címmel adja közre novellacsokráját; **Szentmihályi Szabó Péter** tíz kötetre tervezett történelmi regényciklusának harmadik darabja, A látó és a vak a 11—12. század fordulójára kalauzolja az olvasót; **Tandori Dezső** Sár és vér és játék című legnagyobb prózai vállalkozása a korszerű regényforma fontos kísérlete. Szólnunk kell **Kós Károly** leghíresebb regényéről, az államalapító István királyról írott, Az országépítő című műről, mely a szerző születésének centenáriuma jelent meg.

A külföldi kötetek között a Világkönyvtár-sorozatban látott napvilágot **Mário de Andrade** Makunaima című könyve, mértékelt lakomáknak, és mértékelt szerelmeskedésnek örvendő, csodákkal teli, egzotikus mese, mely az olvasó elé varázsolja Braziliát, ezt a földrésnyi országot. A Világkönyvtár másik újdonsága **Jurij Trifonov** utolsó regénye, a Hely és idő. A Számártestamentum középkori francia mesék, boházatok, csipős jelenetek gyűjteménye. Ismét kapható **Hemingway** két klasszikus regénye, a Búcsú a fegyverektől és az Akiért a harang szól: **Nathaniel Hawthorne**: A skarlát betű — A hétérmű ház és **Jurij Dold-Mihajlik** Ordások között című háborús kémregénye.

Bizonyára sokan vásárolják majd **Nemeskürti István** kétkötetes, 1945-ig futó „szubjektív irodalomtörténetét”, amely „Diák, írj magyar éneket” címmel jelent meg. **Hermann István** esszégyűjtemény (Veszélyes viszonyok), a nemrég elhunyt **Béldi Miklós** tanulmánykötet (Válaszutak), **Kenyeres Zoltán** Weöres Sándor-pályaképet (Tündérsíp) jelentette meg, s a két éve meghalt **Pilinszky János** életművét az olvasó beszélgetésének tükrében ismerheti meg.

Harmadik kiadásban jelent meg **Gyurkó László** Kádár-portréja, az Arcképvázlat, történelmi háttérrel: **Lázár György** 1971 és '83 között elhangzott beszédeiből és írásából ad válogatást A nép támogatásával a szocializmus útján című könyv: **Aczél Györggyel** készített interjúkötet pedig Beszélgetések Magyarországról, szocializmusról címmel látott napvilágot. Új kötetek vannak a **Nemzet és emlékezet**, a **Tények és tanácsok** sorozatnak, valamint a **Magyar Hírmondó** füzetének is. Több művelődéstörténeti kötet mellett igazi karácsonyi ajándék több művészeti album. Ilyen például a **Szász Endre**-kötet, a **Flamand kalendárium**, a **Regisegyei könyve**, a **bolgár kolostorok** bemutató album, a **Barabás Miklós**, **Munkácsy Mihály**, **Raffaello**, **Goja**, **Czobél Béla** és **Vajda Lajos** munkásságát népszerűsítő kiadvány, valamint A **panonhalmi hórás-könyv**.

A gyerekeknek ismét megjelent a **Nagy indiánkönyv**, verseit gyűjtötte egybe **Gyurkovics Tibor**, műfordításait **Tandori Dezső**, meseátdolgozásait **Ottlik Géza**, s természetesen ismét van **Lányok könyve** és **Fűk könyve**.

A Művelt Nép jegyzékén ez olvasható: „Előfordulhat... hogy jegyzékünk megjelenésekor egyes művek már kaphatók, mások pedig csak később jelennek meg.”

Domonkos László

Látom, hogy...

...bontják a házakat. S mert bontják, kerülgetik. A bontók is, meg a bontottak is. A bontott anyagot meg pláne. Mivelhogy az van leginkább útban, azaz az úton. Sőt, útfélen. A járdán. Nevezetesen éppen ott, hol a rontom-bontom idők beköszönte előtt békésen lehetett autóbusszra várni és szállni: a **Szilléri sugárút elején**, úgy a „néhai” 3—5—7. számú házak előtt. Amik helyén manapság félig bontott falak, téglák, cserép, lécz, gerenda, meg törmelékhalom. No, meg mérgező emberek. Akik a tápéi, tarjáni, petőfitelepi buszokra szeretnének felszállni a „bontott anyag eladó helyszínen” az éppen ott kijelölt (s, más időkben ott igazán jó helyen való) buszmegállóban. Amit pedig most ke-

rültni lehetne tanácsos! Még akkor, ha a „mászeik” bontogatóknak valami különös ok következtében nálunk nem kötelező kitenni a táblát, miszerint „Bontási terület. Gyalogos közlekedés a túlóldalban”, s netán biztosítaniuk a járda használhatóságát.

Mondom, kerülni kellekne. A bontási területet. Meg a velejáró **balettszelejt**! Ami igencsak megnövekedett a jeges, havas úton. Mert az ugye csúszik. Meg rajta a bontott anyagok között lavírozó busz is, gyalogos is...

Nem lehetne elcsúsztatni inkább ideiglenesen, néhány napra a buszmegálló pár méterrel a Hájós utca torkolata felé vagy fölé, ahol már „tiszt a terep”?

—ó—na

Mezőgazdasági repülőink külföldön

A magyar mezőgazdasági pilóták az idén már külföldön is repültek. Először Egyiptomban és Szudánban vállalták munkát, ahol elsősorban gyapot- és rizsföldek légi növényvédelmét látják el. Az első tapasztalatok igen kedvezőek, a megrendelők elégedettek a pilóták teljesítményével, s jó árat fizetnek munkájukért. A bér munka azért is előnyös a közvetítő vállalatnak, a MEM repülőgépes szolgálatának, mert külföldön akkor igénylik a pilóták munkáját, amikor itt hon téli holt szezon van a légi növényvédelemben. Afrikában ugyanis éppen e hónapok adják a legtöbb ilyen munkát, s a pilótáknak gyakran éppen a szokatlan időjárás okoz gondot, nem ritkán 60 fokos forróságban ülnek a gépben, emiatt sűrűbb is a pihe-ődő.

A repülőgépes szolgálat újabb több száz ezer dollár fejlesztésével foglalkozik. A kétnapos rendezvényen a vegyes vállalatok alapításának eddigi tapasztalatait vitatják meg lengyel, francia, magyar és osztrák szakértők.

Vegyes vállalatok

Nemzetközi tanácskozás kezdődött a vegyes vállalatokról szerdán Budapesten, a Hilton Szállóban. A tanácskozást — a Magyar Kereskedelmi Kamarával együttműködve — a bécsi székhelyű osztrák-francia központ szervezte, amely az eltérő társadalmi berendez-

Zenei naptár

Haydn és Beethoven

A főiskolai-egyetemi bérleti koncertsorozat évek óta célul tűzi ki a hagyományos ismeretterjesztés mellett egy-egy nép (népcsoport) zenei világának bemutatását. Az angol, a skandináv zene után a 83/84-es évad során hétő esténként német—osztrák zeneszerzők műveit csendülnek föl a zeneművészeti főiskola hangversenytermében. **Bach**, **Händel** és **Mozart** muzikáját az elmúlt hónapokban, ezen a héten pedig két bécsi klasszikus mester alkotásait élvezhette a közönség. Nyilvánvaló, hogy az időszabta korlátok miatt teljes keresztmetszetet egész életművekről szinte lehetetlen adni, ezért inkább olyan izeltőt kell kapnia a hallgatóságnak, ami esetleg nagyobb elmélyülésre inspirálja.

Delley József zongoraművész **Haydn**tól az egyik **C-dúr szonátát** választotta, s a historikus megoldást részesítette előnyben: dinamikaileg teljesen azonos szinten mozgó interpretációja hallgatásakor úgy tűnt, mintha nem is zongorán, hanem a kor jellegzetes hangszerén, csembalón szólna meg a mű. Eme „klasszikus” (valódi szonáta) formában írt darabot egy rendhagyóbb, a klasszicizmusból a romantikába hajló átmenetet képviselő, legendás hírű alkotás, **Beethoven Mondschein-szonátája** követte. **Liszt** a következőkőppen nyilatkozott a szonáta második tételéről, egyben a teljes művet jellemezve: „Virágszál két szakadék között.” **Delley** előadásában ez utóbbi a „szakadék”-jelleg dominált. A harmadik tétel tomboló érzelmi viharát, sodró lendületét rezignált búcsúhangjait virtuóz módon, mélyen átélve tolmácsolta, azonban kár, hogy az első tétel álmodozó éjszakazenéje „sempre pianissimo” helyett végig mezzoforte-forte dinamikát kapott.

Végezetül: nagyon meglepett, hogy sem a „Holdfény”-szonáta, sem az utóbbi felhangzó, kuriózumnak számító alkotás híre nem vonzotta a közönséget. Hiszen, ha csupán a muzsikusk hallgatók (főiskolások, szakközépészek) kétharmada előtt volna, már tele a terem! Remélhetőleg csak a „jó öreg Mikulás” volt az oka az érdektelenségnek.

Kárpáti Judit

Brigád és úttörők kapcsolata

A Szegedi Postaigazgatóság ber 10-én, szombaton délután 2 órai kezdettel fenyőfa-ünnepélyvel egybekötött Ki mit tud? vetélkedőt rendez az iskolában. A műsoros délutánra a szülők is hivatalosak.

Hosszú vágta

Színes, magyar—amerikai film. Írta: **William W. Lewis**. Fényképezte: **Ragályi Elemér**. Zene: **Charles Gross**. Rendezte: **Gábor Pál**. Főbb szereplők: **John Savage**, **Kelly Reno**, **Bánsági Ildikó**, **Mensáros László**, **Bács Ferenc**, **Dzsoko Roszics**. Muszáj viccel kezdeni. Nemcsak azért, mert tulajdonképpen a dolog sajna csak ennek fogható föl, hanem mert az alábbi adoma igencsak a lényegét fejezi ki. Tehát: Móríckát megkérdézik az iskolában, kik lehetnek példaképeink, kikre érdemes fölneézni. Mórícka sorolja is a történelmi nagyságokat szépen. Nagyon jól van, Mórícka kap is ötöst, jutalomkönyvet, dicséretet, mindent. Hazafelé Mórícka besandít a kabátja alá, s az ingének sajnálkozva így susog: ne haragudj, Sandokan, de az üzlet az üzlet...

Erről van szó. A **Hosszú vágta** magyar—amerikai koprodukció ugyan, ám igazából és gyaníthatóan szinte kizárólag amerikai piacra készült, amerikai ízlés szerinti, s a mi realiztikus közép-európai fejünknek bizony viccbe illően szentimentális és tökéletesen hiteltelen, a valóság legemlébb tényeitől — stílusosan szólva — jó néhány lóugrasnyira elrugaszkodott alkotás. Ami a dolgotbar magyar és feltétlenül dicsérendő, az a színészek (róluk még lesz szó) alakításain túl **Ragályi Elemér** operatőri munkája. Gyönyörűnél gyönyörűbb felvételek a Hortobágyról, fények és ellenfények, magas művészi színvonalú, nagy formaérzékkel megkomponált képek — s ezzel tulajdonképpen kész is, ami a Hosszú vágatában (ilyen röviden) elismerhető és értékelhető.

Hogy mi van még? Jószerével szinte minden. Ejtőernyővel a Hortobágyon 1944 nyarán (őszén?) földreszállt amerikai pilóta. Őt — eddig

Hairból megismert **John Savage** alakítja. Azután: magyar csikósok, akik erősen fittyet hánnyva a Veres Péter-i ridegparasztkok elemi lélektani sajátosságainak, persze azonnal befogadják, elrejtik, segítik a jövevényt. Közöttük egy ifjú csikós-palánta, aki (egyreszámú örület) amerikai gyermekszínes, **Kelly Reno** játszik. Párosuk láttán amerikai háziasszonyok és dollár után lohólo családapák, garantáltan vörösrre bőghetik a szemüket. Továbbá: a vezércsikós alakítója (kettes számú örület) egy jugoszláv színész, **Dzsoko Roszics**. (Utóbbi kettő így eleve magyarajkú lenne, szóval szinkron szükségeltetik.) Mindehhez járul — hármas, illetve négyes számú örület —, hogy az amerikai katonát és korán elhalálozott társát gyámolító orvos (**Mensáros László**) természetesen tud angolul, miként lánya (**Bánsági Ildikó**) is, aki véletlenül éppen nyelvcsokos tanárnő. Ez azonban nem akadályozza meg abban, hogy természetesen szerelembe ne essék **Brady**-vel, továbbá, hogy — atyjával egyetemben — szükség esetén németül ne társalogják a vad SS-tiszttel (**Bács Ferenc**). S ha vesszük, (ikszedik számú örület), hogy a pilóta varázslatos gyorsasággal tanul magyarul, a magyar csikós kisfiú pedig ugyanígy angolul, a TIT-et emésztheti a sárga irigység, a néző pedig fájjalhatja a hasát a röhögéstől.

Angol, magyar, német szó, amerikai, jugoszláv, magyar színész, rövid időre még egy fogsága esett orosz pilóta is feltűnik, már vártam, hogy ő franciául fog megszólalni, de inkább bölcsen néma marad — és elképesztően művi, a valóságérzés legalapvetőbb kívánalmait is nagyvonalúan elhagyó cselekmény. No meg száz százalékgig megrikatót jelenetek tömkelege, sok-sok lóval, amiket

látunk, ugye. Szinte bihetel-